

Прв дел-Заклучоци од Извештајот од националната проценка на ризикот од 2020 година

Он-лајн настан за обука во сферата на СППФТ
24 и 25.12.2020 година

Предавач

Искра Ивановска Стојановска,
Самостоен советник во Дирекција за теренска супервизија
Народна банка на Република Северна Македонија
ivanovskai@nbrm.mk
Телефон: 02/3108-371

Постапка за изработка на НРА

- ◆ Се користише Методологија на Светска банка
- ◆ Се прибираа и анализираа податоци за период 01.01.2016 до 31.12.2018 година
- ◆ Вклучени околу 100 претставници на надлежните државни органи и субјекти (поделени во 8 групи).
- ✓ Работна група која ги утврдува заканите од перење пари;
- ✓ Работна група која ја утврдува ранливоста на системот за спречување на перење пари;
- ✓ Пет работни групи кои ги утврдуваат секторските ризици (банкарскиот сектор-ГРУПА 3, пазарот за хартии од вредност-ГРУПА 4, осигурителниот сектор-ГРУПА 5, **СЕКТОР НА ДРУГИТЕ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ - ГРУПА 6** и сектор на нефинансиски дејности и професии-ГРУПА 7)
- ✓ Работна група која ги утврдуваше заканите од финансирање на тероризам.

Група 6-Ранливост на останатите финансиски институции

- ♦ Овластени менувачи (250 субјекти);
- ♦ Даватели на услуги брз трансфер на пари (9 даватели и 194 субагенти);
- ♦ Даватели на финансиски лизинг (7 субјекти);
- ♦ Финансиски друштва (22 субјекти) и
- ♦ Друштва за управување со доброволни пензиски фондови (2 субјекти).

Ниво на ранливост

Р.б.	Субјекти	Ниво на ранливост	Оценка (инхерентен ризик –општи и посебни варијабли)
1	Овластени менувачи	Средно	0.41
2	Даватели на услуги брз трансфер на пари	Средно	0.59
3	Даватели на финансиски лизинг	Ниско	0.18
4	Финансиски друштва	Ниско	0.18
5	Друштва за управување со доброволни пензиски фондови	Ниско	0.18

Даватели на услуги брз трансфер на пари

- ◆ Ниво на ранливост – Средно (оценка – 0.59)

Средното ниво на ранливост се должи на следното:

- ◆ 100% од трансакциите се во готовина
- ◆ Структура на клиенти – исклучително физички лица, при што како клиенти можат да се јават нерезиденти и носители на јавни функции
- ◆ Употреба на агенти
- ◆ Меѓународни трансакции (100% поради природата на дејноста)

Даватели на услуги брз трансфер на пари

Посебно внимание:

- ♦ Субагентите немаат овластени лица за СППФТ со високо образование и соодветен сертификат за доверливост согласно одредбите од член 57 став (6) точка б) и став (7) од Законот за СППФТ
- ♦ Постојното решение во Законот за СППФТ за доставување на дневни извештаи до УФР за трансакциите над 1.000 евра може да доведе до послабо следење на трансакциите од страна на давателите на услуги брз трансфер на пари и субагентите. Истата констатација се однесува и во поглед на непостоењето на нумериран регистар за трансакции над 1.000 евра.

Препораки:

- ♦ Да се разгледа потребата од целосна примена на член 57 од Законот за СППФТ во делот на субагентите
- ♦ Стручно усовршување на давателите на услуги брз трансфер на пари и субагентите во однос на следењето на трансакциите, посебно од аспект на тоа што новината во Законот за известување до УФР за трансакции над 1.000 евра не ги ослободува овие субјекти од обврската за адекватно следење на трансакциите

Ниво на ранливост-овластени менувачи

- ◆ Ниво на ранливост – Средно (оценка – 0.41)

Средното ниво на ранливост се должи на следното:

- ◆ Голем износ на промет – 1,2 милијарди евра откупени девизни средства
- ◆ 100% од трансакциите се во готовина
- ◆ Структура на клиенти – исклучиво физички лица, при што како клиенти можат да се јават нерезиденти и носители на јавни функции.

Ниво на ранливост-овластени менувачи

Посебно внимание:

- ♦ Овластените менувачи немаат овластени лица за СППФТ со високо образование и соодветен сертификат за доверливост согласно одредбите од член 57 став (6) точка б) и став (7) од Законот за СППФТ
- ♦ Слаба ефикасност на следењето на трансакциите и известувањето за сомнителни трансакции (НЕМА доставено ниту еден СТР до УФР во анализираниот период 2016-2018)

Препораки

- ♦ Да се заземе став во однос на примената на одредбите од член 57 од Законот
- ♦ Стручно усовршување за овластените лица со цел на подигање на нивната стручна оспособеност за следење на трансакциите и идентификување на сомнителност кај истите

Агрегатен среден ризик од перење на пари

https://ufr.gov.mk/?page_id=235

Закани/ранливост/заклучок

Повисоко ниво на ранливост остануваат да имаат овластените менувачи и давателите на услуги на брз трансфер на пари

Оваа оценка должи на: големиот обем на трансакции, работењето со готовина, немањето соодветен степен на високо образование, недоволните капацитети за идентификување на сомнителните трансакции

Прашања за дискусија

- ✓ Кои се најголеми обврски во секојдневното работење од аспект на барањата на регулативата за СППФТ
- ✓ Кои се најголеми проблеми/потешкотии со кои се сретнувата заради постојната регулатива за СППФТ
- ✓ Санкциони листи

Втор дел-Типологии и Индикатори за сомителни трансакции кај даватели на услуги брз трансфер на пари

Он-лајн настан за обука во сферата на СППФТ

24 и 25.12.2020 година

Типологија од случај од практиката

Организираната криминална група која вршела криумчарење мигранти, надоместокот за криумчарењето го добивала во парични средства кои биле подигнувани преку даватели на услуги брз трансфер на пари

- ♦ Во периодот 2016-2018 година, давателите на услуги брз трансфер до УФР доставиле вкупно 109 извештаи за сомнителни трансакции. бројот на доставени СТР во анализираниот период е значително поголем /2013-2015 година имало доставени 30 СТР до УФР.

НЕМА СТР ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

- ♦ Во периодот 2016-2018 година:
- ✓ НБРСМ спровела 9 контроли кај давателите на услуги брз трансфер на пари, како и 63 контроли над субагенти -не биле констатирани никакви прекршоци.
- ✓ УФР има спроведено контроли кај 24 субагенти- спроведена постапка на едукација.

ИНДИКАТОРИ ЗА БРЗ ТРАНСФЕР НА ПАРИ И ЗА СУБАГЕНТИ

- ✓ Ист клиент добива или праќа пари од/за ризична држава, што го утврдува давателот на услугата или субагентот;
- ✓ Клиентот често добива пари и веднаш ги трансферира;
- ✓ Различни клиенти му праќаат пари на исто лице и обратно;
- ✓ Клиентот често добива пари чиј вкупен износ е значителен;
- ✓ Клиентот не знае колку пари треба да прими;

Трет дел-Новини во законодавството за СППФТ-заради измени на Директивата за спречување на користење на финасискиот систем за перење пари и финансирање на тероризам

Он-лајн настан за обука во сферата на СППФТ

24 и 25.12.2020 година

Главни новини и цел за носење на новите измени на Законот за СППФТ

- ✓ Нови субјекти
- ✓ Регулирање на криптосредства и провајдери на дигитален паричник
- ✓ Даночни советници
- ✓ Агенции за посредување со недвижности
- ✓ Агенции за посредување и трговија со луксузна стока (уметнички слики, нафта, цигари)
- ✓ Намалување на лимитите за SCDD кај електронски пари-припејд картички
- ✓ Вистински сопственици (BO)
- ✓ ECDD-Засилена анализа-унифицирање на мерките за трансакциите со високоризични земји
- ✓ ECDD-Засилена анализа-носители на јавни функции
- ✓ Национален регистер на сметки и сефови

Носење на Директивата/ Directive (EU) 2018/843

- ♦ Суштинските измени се направени со 4та АМЛ Директива-The Fourth Money Laundering Directive (4MLD) која беше објавена на 5 јуни 2015 година, и со која се ефектуира имплементацијата на ФАТФ стандардите кои беа значајно дополнети во 2012 година.
- ♦ РСМ сеуште не е во целост усогласена со 3та и 4та Директива, нацрт верзија на Закон кој се усогласува со 5та Директива.
- ♦ Европската Комисија во февруари 2016 година објавува Акционен план за зајакнување на борбата против финансирање на тероризмот, каде е донесена согласност за промена на определени области на 4та Директива, пред се јакнење на транспарентноста и усогласување на мерките за брба против тероризмот.
- ♦ 5та АМЛ Директива (the Fifth Money Laundering Directive (5AMLD)) од 2018 година која треба да се применува од секоја земја членка најдоцна до 10 јануари 2020 година, се базира на регулаторен режим на четвртата директива од 2015 година, а е донесена за да ја зголеми ефикасноста во борбата со ППФТ низ цела територија на Европската унија.

НОВИ СУБЈЕКТИ

- ◆ Измени на дефиницијата даночни советници;
- ◆ Агенти на недвижности;
- ◆ Даватели на услуги на размена на виртуелни валути и традиционални валути;
- ◆ Чуватели на дигитални новачаници;
- ◆ Лица кои се вклучени во трговија или се посредник во трговија со уметнички дела, вклучувајќи и кога се одвива преку уметнички галерии и аукциски куќи;
- ◆ Лица кои чуваат, разменуваат или се посредници на уметнички дела кога се одвива во/преку слободните пристаништа;

Припејд картички

E-money & Prepaid Cards

More Prepaid instruments subject to Due Diligence

The threshold requirement
has been reduced from

€250 to €150

at which customer due diligence
measures can be waived.

Prepaid cards issued outside the EU will be prohibited unless they were issued in a territory enforcing legislation that is equivalent to the 5MLD.

Податоци за вистинските сопственици на трустовите и сличните правни аранжмани

- ♦ Точни и ажурирани податоци за крајните сопственици на трустови и слични правни аранжмани и да се избегнува дуплирање во регистрацијата на истите во повеќе земји членки на Унијата.
- ♦ За да се обезбеди правна сигурност, точно треба да се дефинира кои правни ангажмани и трустови се воспоставени на територија на ЕУ. **Отука се бара од секоја земја членка да ги утврди трустовите кои се препознаени согласно локалното законодавство или слични правни ангажмани и треба да ја информираат Европската комисија за сите категории, опис на дејноста, имињата и правната основа на овие трустови и правни аранжмани со цел нивно објавување во Официјалниот весник на Европската унија се со цел другите членки да можат да ги идентификуваат доколку дејствуваат и на нивна територија.**

Проблем-Треба да се има предвид дека овие субјекти може правно-формално да бидат различно регистрирани во различни земји членки на Унијата.

Вистински сопственици

- ◆ Со 4та Директива се стави фокус на ultimate beneficial ownership (UBO) и формирањето на регистрите за вистински сопственици, со 5та Директива се продолжува во таа насока и се воведуваат следните мерки и активности:
 - Листите за вистинските сопственици (предвидени во 4та Директива) треба да се направат јавни во рок од 18 месеци од имплементација на 5та Директива.
 - Регистрите за вистинските сопственици мора да бидат поврзани на ниво на ЕУ со цел да обезбедат соработка и размена на податоци помеѓу земјите- членки.

Засилена анализа-транзакции со високоризични трети земји

- ◆ Член 9 став 2 се менува и член 18а (1) од 4 та Директива
 - ✓ Комисијата се овластува да донесува одлуки со цел утврдување на високоризични земји **(наведени се таксативно во кои случаи и на што се базира одлуката) ТУКА значајна евалуацијата од MONEYVAL** е дополнет и проширен и сега е посеопфатен во насока дека субјектот е должен да примени задолжително мерки за засилена анализа со правни и физички лица кои се основани или регистрирани во високоризични земји **и кои извршуваат бизнис или трансакции со високоризични земји**
- Клиенти од високоризични држави (Член 37).** Освен во случаите од членот 33 од овој закон, кога клиентот е од високоризична држава, субјектот е должен при воспоставување на деловен однос или извршување на трансакција да ги преземе особено следниве мерки:

Засилена анализа-трансакции со високоризични трети земји

Претходно-Секоја земја членка самостојно го утврдуваше нивото и видот на засилени мерки кои се преземаа во однос на високоризични трети земји.

ЦЕЛ-зголемување на ефикасноста во креирање на листата на вискоризични земји и хармонизиран пристап на земјите на ниво на цела ЕУ. **СЕ УТВРДУВА Задолжителна засилена анализа за високоризични трети земји при што треба да се преземаат исти мерки од сите субјекти на ниво на ЕУ.**

СЕ БАРААТ ОБЕЗБЕДУВАЊЕ МИНИМУМ НА:

1. обезбедување на дополнителни податоци за клиентот **и вистинскиот сопственик**,
2. обезбедување на дополнителни податоци за дејност, природата на деловниот однос,
3. обезбедување на дополнителни податоци за изворот на средствата и изворот на имот на клиентот **и вистинскиот сопственик**,
4. обезбедување на дополнителни податоци за зачестено ажурирање на документите и податоците за клиентот и вистинскиот сопственик,
5. обезбедување на дополнителни податоци причините за најавената или извршената трансакција
5. обезбедување одобрение од високото раководство за восп. на нов или продолжување на постоечкиот деловен однос и
6. засилено следење на деловниот однос и активностите кои се преземаат во рамки на истиот, **преку зголемување на бројот и временскиот период на контроли, и утврдување на дополнителни типологии/сценарија кои ќе бидат предмет на дополнителна анализа.**

Засилена анализа-трансакции со високоризични трети земји

ПОСТОЈНА ОДРЕДБА- УФР редовно ја објавува листата на високоризични држави на својата официјална веб страница.

Европската Комисија е таа која согласно член 64 од Директивата, прави објавување на вискоризични земји, прито го зема предвид следното

ПРАВНАТА РАМКА (Дали се утврдени битни слабости пред се во следните области):

- Утврдување на ПП и ФТ како кривично дело
- Мерки кои се преземаат за анализа на клиент
- Мерки кои се однесуваат на чувањето на податоците
- Обврските за пријавување на сомнителни трансакции
- Пристапноста на надлежните органи до точни и навремени информации за вистинските сопственици и правните аранжмани.

ПРАВАТА И НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА НАДЛЕЖНИТЕ ОРГАНИ

ЕФИКАСНОСТА НА ЗЕМЈАТА ВО СПРАВУВАЊЕ СО БОРБАТА ПРОТИВ РИЗИЦИТЕ ОД ППФТ

***во превид се зема извештајот од Moneyval/FATF/IMF**

Носители на јавни функции

- ◆ НОВ ЧЛЕН 20а
- ✓ Секоја земја-членка треба да издаде листи каде ќе ги утврди сите функции кои подпаѓаат под дефиницијата за НЈФ/НЕМА ИМИЊА ЌЕ СЕ НАВЕДАТ САМО ФУНКЦИИТЕ
- ✓ Секоја земја членка треба да бара од меѓународните организации кои работат на нејзината територија да издадат и да ја одржуваат ажурирана листата со функциите каде се дефинирани НЈФ во таа меѓународна организација.
- ✓ Комисијата составува единствен пописи сите НЈФ на територија на ЕУ и го објавува

Единствен регистар на сефови

Да се пропише дека во електронски облик ќе се води ЕДИНСТВЕН РЕГИСТЕР НА СЕФОВИ /Најверојатно во НБРСМ по примерот на околните земји

Овој РЕГИСТЕР НА СЕФОВИ треба да ги содржи следните податоци за физичко/правно лице кое е корисник на сефот:

1. Датум на склучување и престанок на договорот, како и периодот на важење на договорот за сеф;
2. Име и презиме на корисникот на сефот/Име на фирма, цел назив и во скратена форма;
3. ЕМБГ или ИД за корисник кој не е резидент (пример број на пасош)/Адреса на седиште на фирмата корисник на сефот;
4. Адреса на живеење, однос но престојувалиште/Матичен и даночен број на фирмата корисник на сефот;.

Исти податоци и за сите овластени потписници за пристап до сефот на корисникот

Банките кои ќе ги доставуваат податоците до надлежен орган ќе одговараат за точност на податоците, овие податоци не треба да се јавно достапни, ќе важат правилата за банкарска тајна и заштита на личните податоци.

Единствен регистар на корисници на сметки

- ♦ Секоја земја членка мора да води регистер на вистински сопственици на сметки, за разлика од регистерот на вистински сопственици
- ✓ Се предвидува водење во електронски облик;
- ✓ Што треба да содржи –кои податоци за корисниците на сметките;
- ✓ Субјектите кои вршат платежна услуга ќе ги доставуваат податоците до надлежен орган и ќе одговараат за точноста на податоците, овие податоци не треба да се јавно достапни, ќе важат правилата за банкарска тајна и заштита на личните податоци.

Ви благодарам на вашето време и
внимание!